

DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Cl. regulamentului de ap
licare a tarifului comer
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 1000 Lei
Pe 6 luni . . . 600 Lei
Pentru străinătate 2000 Lei

Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Comori de râvnit

(+) Nu-i tot aur ce lucește. Și nu orice bun e binecuvântare. Sdroaba atâtor de a se îmbogăți cu orice preț și pe orice cale, se dovedește încă în viața aceasta, de-atâtea ori, a nu fi altceva decât chin de nebuni și culegere de blesteme cu glas ce răsbate nourit. Cei vechi știau că: Male parta, male dilabuntur. Alor noștri, celor de azi, așisderea le este cunoscut cuvântul: Ce vine de haram, tot de haram se duce. Vorba cu comori ce zac sub afurisenii aducătoare de năpaste nu-i vorbă'n vânt. Cazuri nenumărate dovedesc aceasta.

Cu toate acestea e greșit să se treacă măsura în osândirea averii. Și într'asta, ca în toate săriturile dincolo de cal: Omne quod est nimium, vertitur in vitium. Adevărul e cel văzut și vestit de sf. Augustin: „Bunurile pământeste, în sine, sunt bune, și pentru ca să nu fie socotite ca ceva rău, sunt date și celor buni. Dar iarăși ca să nu fie ținute ca ceva bine mare, și chiar ca supremul bine, sunt date și celor răi“. De aceea, cum zice acelaș mare Dascăl Bisericesc: „Folosește-te de bani cum se folosește călătorul în han de masă, de pâhar, de vasul cu apă, de pat: ca unul care-i în trecere spre alte meleaguri, și n'are aci sălaş stătător“. (Ep. 220 și In Js. 40).

Bogăția nu totdeauna-i păcat. Precum nici sărăcia nu-i totdeauna dovadă de sfințenie. Faptul acesta-i prea limpede ca să mai albă lipsă de lămuriri și proptele. Pentru agoniseala cinstită Biserica nici când n'a avut decât cuvinte de laudă. Prin rostul Papii-Leon XIII a declarat, Urbi et Orbi, că omul are dela fire drept la proprietate privată. Orice răpire a acestei proprietăți legiuite e o nedreptate ce poartă pecetea păcatului. În acest punct se deosebesc unii de alții trei categorii de oameni: oamenii dreptului strict interpretat, sfinții și pușlamalele. Cei dintâi zic așa: Ce-i al meu, e al meu. Sfinții: Ce-i al meu, e și al tău. Pușlamalele: Ce-i al tău, e al meu. — E ușor de întrezărit la ce urmări duc aceste trei principii deosebite aplicate pe teren.

Înțelepciunea Veșnică, întromenită în persoana Nazarineanului, cunoscându-ne făptura, ne îndeamnă să nu ne adunăm comori pe pământ. ci în ceriu, fiindcă unde-i comoara noastră, acolo ne va fi și inima. Nesocotirea acestei îndrumări abate asupra lumii urgia lui Dumnezeu. După cum vădesc celea ce se petrec în lumea mare, și în jurul nostru. Taina acestui fapt nu-i greu de străbătut: Nu-i îngăduit să stăpânească materia spiritul. Comorile lumești însă aeeasta o fac. Mai mult: Ticăloșesc pe cel ce li se dă rob. Li secătulesc flința de cele mai frumoase flori ale inimii, cari sunt bunătatea și gingășia. Observația Vedelor razimă pe fapte: „Nu-i fiară mai cumplită ca prostu 'mbogătit“ — Rechinii zilelor noastre — afaceriștii de tot soiul — sunt realități de cari ne isbim la tot pasul.

Calea mijlocie - cale de aur

Mintea omului este mărginită. Pe lângă aceasta, judecata lui este influențată și de multe împrejurări externe: greutatea câștigării pâinii de toate zilele; râvna la dulceața de a avea tihneală chiar fără osteneală și frământare; plăcerea de a se îmbogăți; mândria de a porunci, de a stăpâni; vine, apoi, și mai fatala influență a viciilor, a patimilor josnice; emulația ignobilă între cei lacomi, între cei vânători de măririi lumești; mânia, invidia, ș. a. m. d. Toate acestea abat judecata și voința omului nestăpânit de morala supranaturală, cu reazământul în dumnezeire, înspre neadevăr, înspre egoism, înspre rătăcire și nedreptate. Fac pe mulți să se încăpățineze în păreri, în chiar doctrine sistematice greșite, eronate, în proceduri forate, stricacioase societății. Așa se nasc certele, procesele între indivizi, între corporațiuni; așa se nasc războaiele, revoluțiile, sguduirile sociale.

Cel nedreptățit se apără; cu timpul adevărul răsbește, se impune, și atunci omenirea, ori națiunea, țara, ia măsuri de îndreptare, de întoarcere dela rătăcire, spre a ajunge la situația dorită, aducătoare — ori sperată să aducă — de bine și mulțumire.

Ghinionul este însă, că omul și în alegerea și aplicarea măsurilor de apărare, de îndreptare, este influențat de aceiași factori interni și externi; îl fac preocupat și îl conduc acuma, prin exagerarea reacțiunii, în rătăcirea contrară celei anterioare, de care se apără, de care vrea să scape. Și nu observă. Ori nu observă toți; și celor ce au observat nu li se dă cuvânt, nu li se permite să împiedece exagerarea contrară, căderea în extremul contrar. Urmează — când cuțitul ajunge iarăși la os — iarăși reacțiunea vehementă, nemulțumiri, noi tulburări, noi combateri: iarăși se strică pacea și bunăînțelegerea.

După cum auzim mereu și murmurul jertfelor acestor monștri pe cât de hădoși, pe atât și de nesațioși. Și, din nefericire, de numeroși. Ristiții-va însă Domnul, cu toată îngrămădirea lor de strînsuri din jăcmăneală mai mult ori mai puțin acoperită de formele oarecărui legalități. Cei cu ochiul (conștiinței) curat nu-i vor pismui însă pe cei ce sfidează pe semenii lor sârmani cu comori pe cari molitile și rugina le strică, hoții le sapă și le fură. — Parosimile acestui an de amarnice lipsuri pentru cei mulți, fie priiej de adâncire a veșnicului adevăr vestit de Fiul Omului care n'avea unde să-și plece capul, cât a petrecut pe pământ, dar și-a încheiat călătoria în Valea Plângerii biruind lumea robită materiei.

Aceasta este în fond, istoria omenirii, istoria țărilor și națiunilor: abateri dela adevăr, dela dreptate; reacțiune, combatere, cădere, altă rătăcire. Reacțiunile se fac cu sânge, cu stingeri de vieți, cu distrugeri, „cu fier și foc“. ...Vai de bietul om!..

Ci adevărul este la mijloc. Și el trebuie căutat și fixat, nu numai cu mintea omenească, ci mai ales cu concursul lui Dumnezeu, singura judecată nemărginită, neinfluențată, absolut corectă, ducătoare la scop.

Dacă ar putea omul să nu exagereze, să nu se lase influențat nici de factorii externi, modificatori ai judecății sale și înșelători ai minții sale; de vicii și patimi; și dacă ar recunoaște, că puterea sa de a judeca este mărginită, dacă și ar recunoaște siabiciunile inerente naturii sale create, să se lase condus de nemărginirea înțelepciunii lui Dumnezeu, să apeleze la rânduiala Lui, la voința Lui exprimată; dacă ar restabili relația dintre sine și Dumnezeu, singurul atotștiutor și omnipotent, ca să fie condus de Dumnezeu, așa cum Insuși a contemplat să-l conducă, atunci când l-a creat, ci nu omul mărginit și disordonat să se conducă, arrogant și închipuit, pe sine — nu s'ar îndepărta dela adevăr și dela dreptate, n'ar produce, cu rătăcirile și cu rânduielile sale eronate: nedreptăți, nemulțumiri, exagerări, sguduirii, distrugeri; nu ar strica pacea și mulțumirea între oameni...

Ne opintim și noi Români, să îndreptăm cele greșite, cele destrămate în trecut. Să grijim însă, să nu exagerăm; să nu dăm în celelate!

Drumul cel bun nu este nici cel de extrema stângă, precum nu este nici cel de extrema dreaptă. Drumul cel de aur este cel mijlociu. Precum: nu dai cu carul, ori cu limuzina, nici în șanțul din stânga, și de sine înțeles că nici în cel de-a dreapta drumului — căci te răstorni; ba pentru siguranță, ca să nu te expui: nici aproape de șanțuri nu continui înaintarea, ci cât mai la mijlocul drumului; pecum fânul în car și mobila, și orice marfă pe camion, nu o încarci nici pe stânga, nici pe dreapta, ci uniform, la mijloc, — tot așa și în doctrinele de conducere socială și în aplicarea lor, nu e permis să ne avântăm nici prea la stânga, nici prea la dreapta, nici să încercăm unilateral, ci la mijloc — căci altfel ne răsturnăm. Și, mai ales, spre a nimeri calea mijlocie de aur, să apelăm la Mintea cea Supremă, de sus, la povățitorul unic drept, unic bun, unic desinteresat, unic sigur.

Democrația nu este un scop, ci este un mijloc, de a ne feri de rău, de a ne conduce. Să nu o diformăm nici spre stânga, nici spre dreapta. Și mai ales să nu ne închipuim, că viața pământescă ne poate satisface pe de-

plin, ne poate procura mulțumire completă și definitivă, în nici un fel de regim omenesc. Frățietate, iubire evanghelică unul față de altul, răbdare, iluzii puține, antrenaj sufletesc cât mai firm; orizont larg, până la cer, nu miopie, care vede numai pământul și pe pământ numai un petec, numai înaintea nasului. Înțelepciunea și tăria renunțării la ceea ce viața pământească nu ne poate da și la ceea ce ne îmbie în mod disordonat și imoral. Muncă, hărnicie, diligență, râvnă spre ceea ce înalță. Acestea se cer, ca să nu devenim nemulțumiți. Fără de acestea nici democrație, nici comunism și nici o încercare omenească nu e în stare să mulțumească pe om.

Cinste, dreptate, ordine și conștiința că nu avem cetate stătătoare aici pe pământ; să nu le abandonăm, să nu le compromitem.

În această viață suntem călători, numai. Să înaintăm în aceasta călătorie, pe mijlocul drumului: *calea mijlocie este cea de aur, atât în viața publică, cât și în cea particulară; atât pentru individ, cât și pentru societate, pentru națiune, pentru stat.*

Cornel B. Andrea

La ce e bun postul?

Moisi, omul lui Dumnezeu, a postit patru zeci de zile înainte de a se sui în Muntele Sinai, să vorbească cu Dumnezeu. Profetul Ilie înainte de a se prezenta Regelui Ahub ca să-l mustre de necredința lui, a postit cu pâine și cu apă în pustiul Iordanului. Neni-vitenii cari păcătuiseră înaintea lui Dumnezeu și către care a fost trimis Iona profetul să le vestească sfârșitul, trei zile au ținut ajun riguros, nu numai oamenii vrăstnici, ci și bătrânii și pruncii cei fără de răntate, ba chiar și animalele și s'au îmbrăcat în saci și cu cenușă s'au preșerat capelele și astfel au strigat către adevărul Dumnezeu și au fost auziți și scutiți toți de pedeapsa ce li amenința.

Ioachim, arhierul iudeilor din Ierusalim, când a auzit cu ce fumuri de trufie și de amenințări vine asupra lor Olofern cu puterea armatei asirienilor, n'a făcut altceva

decât a îndemnat tot poporul la post și la ajun, iar Iudita, înțeleapta fiică a lui Iuda, după ce s'a hotărât să scape poporul de acest monstru amenințător, cu post și cu sac și cenușă și-a întărit rugăciunea sa către Dumnezeu și i-a fost primită.

Isus, Dumnezeu fiind, după ce a intrat în viața publică prin botezul primit dela Ioan, se retrage în pustie unde postește pentru zeci de zile. Pentru ce? Nu pentru pocăință, căci postul nu e numai un mijloc de pocăință, ci cea mai agreabilă ardere de tot, cea mai desăvârșită jertfă adusă Tatălui ceresc, cel mai înalt cult de închinare. Isus Hristos ne-a îndemnat prin fapta sa să-l imităm, noi cari avem atâtea păcate de ispășit atâtea haruri de cerșit, atâtea binefaceri primite dela Dumnezeu și pentru care se cuvine să-i aducem semne profunde de adorație.

Dar postul are și alte laturi ascunse. El ridică și înalță sufletul peste pretențiunile animalice ale trupului. Ușurează și reglementează acțiunile spiritului, pune ordine în facultățile noastre interioare, deprinde omul cu abținerea și cu câștigarea virtuților mari, care numai cu jertfe costisitoare se pot câștiga, deprinde pe om cu răbdarea, cu tăcerea, cu suferința și mai pe sus de toate îl pune în situația celor lipsiți economicște, celor săraci, cari postesc nu din poruncă și nici din adorare, ci din nevoie și lipsă și putem astfel simți ceea ce simțesc ei sărmanii când sunt flămânzi, ne dăm pradă aceluiași dureri, aceluiași umilinți, pentru ca în sfârșit cunoscând suferința nenorociților, să ne milostivim să-i ajutăm, să fim caritabili față de ei. Dar trupului oare nu-i aduce nici un dar postul și ajunul? Cum de nu. — Cele mai mari somități ale științei medicale din zilele noastre, ca și din totdeauna, găsesc că foarte multe boale se vindecă prin ajun sau post negru îndelungat, prin oprirea dela mâncări prea grase, prea cărnose, sau prea excitente, precum și de băuturi alcoolice. Ce vrea să zică aceasta? Vrea să zică numai atât, ca postul așezat în Biserică de Sf. Părinți ai bisericii, este nu în detrimentul fizicului ci în folosul lui. În adevăr ajunul reimprespă-

tează și întinerește celule în organism, cele prea repede îmbătrânite de consumul cărnurilor grele la mistuire, regulează circulația sângelui și temperează cerbicea nervilor. Dacă poți să postești din când în când sau chiar să ajunezi câte-o zi, face un lucru foarte prielnic trupului, dar de obicei postul propriu zis nu este a se considera numai în folosul trupului. Ar fi dureros să fi obligat la post numai din consultul medicului, pentru că tu ca creștin, cu atâtea posturi la îndemână, n'ai profitat să-l pui în practică, nu pentru folosul corporal cât mai ales în folosul supranatural al sufletului, care câștigă atâtea grații mari prin post.

Postul și rugăciunea sunt două aripi cu care ne putem înălța către cer și către Sfințenie. Bineînțeles că nu ajung numai aceste două practici, ci trebuie și alte virtuți ca Credința, Iubirea și Dragostea, apoi smerenia și dreptatea, însă în mod activ dinamic, celelalte nu le putem pune în practică așa de lesne ca pe acestea două. Ele sunt la îndemână tuturor sunt acte ale voinței. Jertfe ale inimii și ale întregii noastre ființe. Postul este în adevăr o mare acțiune în lucrul sfințirii noastre și e plăcut lui Dumnezeu. Cine spune că postul nu e plăcut înaintea lui Dumnezeu greșește; precum ar greși și acel care ar spune că verguria nu e plăcută lui Dumnezeu, sau ori care fel de abținere care o face omul pentru a plăcea lui Dumnezeu.

(Va urma)

Arhim. T. Bonteanu

Pe marginea actualității. Primul *Cercular*, din acest an, al eparhiei maramureșene aduce, sub titlul de mai sus, o seamă de considerații, din cari reținem și noi cele ce urmează:

[...] „Obișnuți cu ideile democrației autentice — aduse în lume de Intemeietorul legii noastre creștine, care a scăpat omenirea nu numai de robia păcatului, ci și de sclăvia ce distrusese orice demnitate omenească și încătușase toate libertățile — credincioșii Noștri se vor regăsi, în atmosfera purificată a țării, din nou acasă la ei și, putându-se

FOIȚA „UNIRII“

Biserica vie a lui Hristos

— Puncte de apropiere între Ortodoxie și Catolicism —

Ajutorarea morților

În Biserica Ortodoxă există frumoase tradițiuni și un cult magnific pentru pomenirea morților, vestigiul scump al operei dumnezeiești săvârșită de Spiritul Sfânt prin intermediul Sfinților Părinți, cari se împărtășeau de darul catolicității înainte de desbinare.

Dar acest cult îl găsim, dacă nu așa de pompos, cel puțin în practică, foarte apropiat de cel ortodox, în catolicism. Ortodocșii au Panahida, Parastasul, Prohodul și Deslegările; Catolicii au Requiemul, Liturghiile funerare, Funerariile, Absoluțiunile, cari pentru că sunt numiri de origine latină, nu diferă în fond întru nimic unele de altele. Am putea traduce Requiemul cu Panahida, Absoluțiunea cu Deslegarea, etc.

Dar în Biserica-Mamă, afară de aceste mărite rituri, mai este ceva de foarte mare folos. — Oferirile din toate zilele și din toate momentele pentru sufletele din suferință. În ce constă aceste oferiri?

În Biserica ortodoxă avem un singur fel de oferire — Pomenile, sau milostenia, făcută

mai ales la înmormântări și la Sămbetele morților din Triod și Pentecostar (moșii de iarnă și de vară), când cei vii care le fac și spun intenția... primește de sufletul tatei, al mamei, etc., cu credința adevărată că Dumnezeu primește această milostenie, pentru ușurarea sufletului pentru care se face pomena.

În catolicism, nu numai haine, bucate sau bani se pot oferi, ci orice acțiune spirituală; o înfrângere a voinței proprii, o suferință, o umilință, o rugăciune săgetătoare, o împărtășanie, o ascultare a sfintei liturghii, un rozar, o stare incomodă, o biruință sufletească asupra unei pasiuni, și orice se poate numi cu drept cuvânt faptă bună pentru cer, cei vii le pot oferi pentru cei morți. Deci o intensificare a operii de salvare a sărmanilor suflete din Purgator. Și aceasta se intensifică mereu cu anii și cu secolii și se perfecționează spre a fi și mai practice și mai roditoare și mai lesne de săvârșit și mai ușor de înmulțit. Și dacă în vechime Dumnezeu arăta mai multe daruri oamenilor în răspândirea credinței și-i făcea să ajuneze ajunuri lungi, să-și chinue trupul cu fiare și cu cilicii, astăzi însă în lumea catolică s'au înmulțit aceste deprinderi pentru ajutorarea celor ajunși în locul de curățire după moarte.

Dumnezeu a înmulțit și actualmente darurile Bisericii sale, pentru salvarea omenească. Liturghii dese, cuminecări dese, devo-

țiuni pentru sufletele viilor și a morților, etc. Iată dară cum cu economia lui Dumnezeu darul său lucrează în Biserica Sa Universală, tot în aceeași măsură și astăzi ca în primele zile ale creștinismului, căci aici în Biserica Sa, toate progesează, toate lucrează.

De aceia și zice un scriitor bisericesc că sfinții dela sfârșitul veacurilor vor fi încă și mai mari decât cei dela început. Tot așa cum crește dorul în Biserica adevărată a lui Hristos, cresc și mijloacele de ajutorare a sufletelor celor adormiți cari se află în curățire. Ei sunt frații noștri cei ce suferă. Pe ei trebuie să-i ajutăm cu tot ce putem și ne stă la îndemână. Biserica lui Hristos se compune din trei părți și anume: Biserica triumfătoare a celor drepiți, a sfinților din cer. Biserica luptătoare, a noastră a pământenilor, cari luptăm, și Biserica suferitoare a celor ce pătimesc în chinuri în lumea cealaltă. Aceștia nu-și mai pot ajuta cu nimic, pentru ei nici măcar meritul unui tatăl nostru nu-l mai pot avea. Ei se uită cu jind la noi luptătorii din viață și așteaptă să le sacrificăm și lor vreun merit ca să scape mai curând din chin. Cele frumoase sunt aceste fapte de milă a Bisericii luptătoare!

Biserica Catolică are în mare devoțiune aceste oferte. Biserica Ortodoxă e insufletită de aceleași sentimente. Numai cei simpli de tot pot zice că ar fi diferență între ele pe chestia morților și pe situația lor, acelor cari

manifesta de acum iarăși în toată libertatea lor cetățenească, vor ajuta, suntem siguri, din răspuțeri, ca sarcinile ce apasă asupra țării — pe urma unui războiu făcut, ce-i drept, de silă, dar pierdut — să poată fi purtate cu ușurință, și ca, prin munca întefită, de fiecare clipă, a tuturor, să se poată ajunge, cu încetul, din nou, la stările normale din vremurile de pace.

În scopul acesta se impune o strângere a rândurilor în toate direcțiile, acțiune, care se va îndruma, evident, de cei ce sunt chemați și au datoria s'o facă, dar care trebuie să fie ajutată, cu toate mijloacele de care dispune, și din partea Bisericii. Deși mai mult indirect, ajutorul acesta al Bisericii — atingând latura ei sufletească (de scoaterea în evidență a îndatoririlor de toate nuanțele și de inculcarea împlinirii lor cât mai conștiențioase) — este totuși din cele mai importante și preoțimea întreagă va trebui să fie cu adevărat la înălțime în prestarea acestui ajutor.

Mijloacele, cari trebuiesc folosite în acest scop, sunt bine cunoscute de toți, pentru că sunt cele de oricând și de totdeauna. Preoțimea să facă totul ce-i stă în putere, pentru ca obștea ce îi este încredințată spre păstorire să stea, azi mai mult decât oricând, neclintită în jorul slintelor noastre altare. Atingând efectiv acest scop, suprem comandament al zilelor de azi și de oricând, vor fi atinse, în un nucleu, toate țințele unei pastorații adevărate și se vor rezolva, ca dela sine, și cele mai grele probleme ale actualității de oricând. Iar pentru ca acest scop să poată fi atins, se vor pune la contribuție — totdeauna în proporție cu relele cari trebuiesc înlăturate și cu primejdiile cari trebuiesc prevenite — toate mijloacele unei apostolii la înălțimea unor vremi, cari reclamă dela toți slujitorii altarelor noastre eforturi cu adevărat excepționale.

Libertățile proclamate de curentele democratice la ordinea zilei se validează și se vor valida tot mai mult și pe teren religios. Iar în fața acestora, cauza Domnului și a legii lui sfinte nu va putea fi susținută,

în mod vrednic, decât cu o viață cu adevărat preoțescă, cu o grijă cât mai accentuată față de cele sfinte, cu predici regulate, bine pregătite și totdeauna de actualitate, cu cateheze, în care să nu fie nimic ce ar putea fi socotit ca făcut numai de mântuială, cu o activitate cât mai vie pe terenul reuniunilor de pietate și — drept cunună la toate câte s'au spus aci și ar putea să se mai spună — cu o dragoste de adevărat păstor, care se resimte și trebuie să se resimtă în toate acțiunile unui preot după inima lui Hristos.

[...] În afară de aceste îndatoriri, oarecum strict profesionale, preoții Noștri au avut totdeauna și e bine să aibă — mai ales după cei 4 ani de robie — și de acum înainte în grija și preocuparea lor permanentă și chestiunile de ordin gospodăresc și general cultural, de orice natură, ale unităților pe cari le conduc. Atențiunea ce se dă din partea preoțimei acestor manifestări și rezultatele, oarecum mai palpabile decât cele de natură religioasă, cari se ating, prin sprijinul și conlucrarea ei, pe aceste terenuri, fructifică, totdeauna cu mare dobândă, și în direcția alipirii credincioșilor de Biserică și așezăminte ei. Dar și independent de aceasta, este o datorie elementară a conducătorilor satelor noastre — și preotul contează pretutindeni drept primul între aceștia — să se intereseze de aproape și de chestiunile de această natură. Deosebit de importantă socotim în această ordine de idei mai ales grija pentru mișcarea cooperatistă și pentru reinvierea cadrelor „Astrei“ culturale, a căror dezvoltare și prosperitate este și trebuie să fie una din grijile noastre de căpetenie din viitor...

Biserica: temelia istoriei noastre

Or'ce om cu mintea sănătoasă trebuie să recunoască adevărul, că neamul nostru și-a țesut istoria în tinda Bisericii. Și or'cine cunoaște istoria acestui neam știe, că scoțând rolul Bisericii din paginile ei, ea va rămâne un schelet fără fond și fără valoare. Apoi admitem și noi că sub soare există popoare în a căror pagini de istorie Biserica creștină

nu are loc de frunte. Acestea însă cu toatele au fost mai dătrâne decât crezul în Isus Hristos.

Deodată doar cu apariția pe pământ a Pruncului din Betleem, soarta tuturor neamurilor pământene este legată de acest „mare împărat“ (Mt. 5, 35). În mod special părinții noștri și-au pus nădejdea în marele stăpân al lumii. Născându-ne creștini, firul istoriei ne este tors în spirit creștin. Ne-am conservat ca neam, și am înfruntat urgia celor ce ne căutau peirea, înfrățindu-ne în ruga către Dumnezeu. Or'de câte ori primejdiile păreau de neînving, căutam refugiu în naia bisericilor, și eram mătuiți de rău, precum Noe în corabie. Crucea lui Hristos înscrisă pe frontispiciul istoriei noastre sbuciumate de doăzeci de veacuri, ne-a închegat în popor demn să ocupe un loc sub soare. Voevozii noștri îngenuncheau în fața altarului, și cu credința tare în ajutorul lui Dumnezeu și în dreptatea cauzei ce apăra, învingeau în lupte. Ștefan cel Mare a fost un adevărat „atlet a lui Hristos“ cum așa potrivit l-a intitulat Căpitanul creștinismului. Mihai cel Viteaz, Mircea cel de semnat cu Biserica în mână, Neagoe ctitorul celei mai vestite mănăstiri, cu toată ceata voevozilor români, oare pe ce și-au sprijinit nădejdea în salvarea neamului, dacă nu pe ajutorul lui Dumnezeu în care credeau cu tărie neclintită?

Desvoltarea noastră culturală oare cât datorează Bisericii? Primele școli s'au deschis doar sub streșina bisericii. Rolul școlii ardelenne — legat pe de-antregul de Seminariile Romei — cine-l poate aprecia îndeajuns?

Și acum: toate acestea să nu le știe toți acei cari doresc prosperarea acestui neam?

Salvarea noastră din impasul în care războiul de față ne-a aruncat, oare nu tot prin Biserică o putem dobândi? Ca să vedem și să ne putem da seama, ce ar fi de noi în lipsa Bisericii și a slujitorilor ei, să aruncăm o privire peste fosta graniță despărțitoare de frați, croită de nedreptatea comisă la Viena, în Ardealul Durerii. În timp ce aproape toată

plâng și se chinuesc cum specifică ritualul nostru. Acei ce plâng și se chinuesc așteptând mila lui Dumnezeu nu sunt alții decât sufletele din focul curățitor (purgator), care în adevăr plâng și se chinuesc așteptând mila lui Dumnezeu. Iată cum se reduce doctrina vrednică și adevărată a ambelor Biserici la una și aceeași.

Arhim. Daniil Ciubotaru

Morala catolică și morala ortodoxă*)

...Dar nu pentru aceștia să ne fie cearta. Platon ca și Aristotel își au urmași între gânditorii creștini atât în Răsărit cât și în Apus. Curentele creștine ce pornesc dela ei, deși par deosebite, în fond nu sunt contradictorii. Așa e cu augustinismul și cu tonismul în Apus; așa e și cu doctrina Sf. Grigore Nyssenul și Ioan Damaschinul în Răsărit.

Dar nici să vedem între noi prăpastie de netrecut pentru laudabila silință a teologilor de a face — fiecare după puterile și spiritul său — să progreseze știința teologică (ceea ce nu e tot una cu evoluția dogmelor). Să luăm ceea ce Biserica Catolică învață, fără să ne legăm de părerile proprii ale teologilor, și aceste adevăruri să le imbibăm cu pariu-

mal scos din adâncul mărețului Orient de altădată. Morala catolică unită cu nuanța spiritalității sfinților din Răsărit nu se opune trăirii cât mai deplin în Isus Hristos! Domnul va copleși tot așa de bogat secatele noastre inimi, iar Spiritul Sfânt va fi ciastit mai mult și invocat mai des, ca să reînviască firea și să plutească mai aproape deasupra apelor întunecatei noastre vieți.

Imbinarea aceasta nu e imposibilă. După cum o recunoaște spiritualitatea catolică contemporană, creștinismul este o unire cu Dumnezeu în Isus Hristos, o supunere Spiritului, o viață veșnică începută aici pe pământ, o atitudine finală. Dar la această atmosferă spirituală (care vrea să constituie esența moralei ortodoxe, N. R.) nu se ajunge decât printr'o etică și asceză (bazată pe revelațiune, bineînțeles) ce presupune o anumită directivă de urmat și anumite fapte de evitat. Autenticii sfinți nu numai din Apus dar și din Răsărit, au trăit după norme (caracteristica moralei catolice: e normativă, N. R.) impuse de Hristos, de Episcopi, de organizatorii vieții cenobitice (n'a fost Răsăritul cel dintâi care a dat regulile de viață monahală, izvor excelent al sfințeniei?), și astfel au ajuns să răspândească în jurul lor bunul miros al miresmei spirituale. În structura creștinismului spiritualitatea se bazează pe morală, iar morală, se desăvârșește în spiritualitate. Una e rădăcina, alta coroana vieții creștine...

Morala catolică și cea ortodoxă în sine sunt unite (nu după cum le înfățișază unii teologi ortodocși, N. R.), căci sunt *morala creștină*. Ceea ce ne separă nu e că unii sunt prea catolici, iar alții prea ortodocși. Din contră, unii nu sunt destul de catolici, iar alții nu sunt ortodocși desăvârșiți. Ridicarea în spirit a credincioșilor ambelor confesiuni o dorim din inimă, căci e imposibil ca înălțimile să nu se întâlnească în seninătatea păcii. Tumultul și noroiul, neînțelegerea și ura nu se găsesc pe culmi, ci jos în luncușuri. „Problema unei uniri stabile nu va fi rezolvată printr'o potrivire forțată, prin ciuntire, amortire sau degradare, ci prin zidire în sensul cel mai profund și mai variat pe care acest cuvânt îl poate avea, prin elevare naturală și supranaturală“.

În adăparea Sfinților Doctori ai Bisericii din fântâna înțelepciunii lumești, vedem încercarea de unire a pământului cu cerul. Prin această unire, baza tuturor unirilor, toate se imbină: fapta cu gândul, inima cu mintea, cele de jos cu cele de sus, Răsăritul cu Apusul.

Perfecta unire însă a pământului cu cerul, a omului cu Dumnezeu, s'a desăvârșit în sânul fecioresc al Preacuratei Maria. Ea care este fericită de toate neamurile, și cinstită în Răsărit ca și în Apus deopotrivă, unească orice depărtare și surpe orice zid de despărțire“.

Eugen Popa

*) Rânduri din cartea „Spiritul Moralei“.

pătura noastră conducătoare a părăsit acel colț de țară, trecând dincoace pentru existență, oare nu erau demni de admirat eroii credinței în Isus Hristos, preoții și conducătorii lor, cari cu riscul jertferei vieții lor au rămas în mijlocul poporului, înghițind suspinul împreună și unindu-se în rugăciuni pentru așteptarea unei vieți mai bune? Să judecăm puțin: oare cât balsam alinător de dureri a produs în sufletul fraților robiți scuipatul prelins pe obrazul arhierelui, care a rămas să sufere în mijlocul norodului? Alături de mirrenii rămași în Ardealul cedat, oare rodul muncii dezinteresate a păstorilor, ce au suferit și întărit nădejdea în zile mai bune a poporului legat de glie, nu este bogat? Din această muncă binecuvântată de Dumnezeu istoricul de mâine va trebui să scrie un capitol de glorie a Bisericii.

Rolul Bisericii și al preoților nici azi nu este terminat. Din greutățile în cari ne-a aruncat acest războiu, numai credința în Dumnezeu cel atât de milostiv cu părinții noștri, ne va ajuta să ieșim cu bine și ne va putea produce tărie și răbdare. Altfel ne-am pierde elanul și puterea de muncă încordată, cum ne cer împrejurările în cari trăim. Iubirea creștină ne va servi de imbold să sărim în ajutorul fratelui sinistral, și demnitatea impusă de evanghelie, ne va cere împlinirea întreagă a datoriei față de țară.

Iată de ce ne așteptăm să vedem că preoțimei i-se va da cinstea cuvenită în România nouă. În asemănare cu factori echivalenți în pregătire, preoții sunt categoria cea mai oropsită. Să considerăm mediul rural cu toate incomoditățile lui, greutățile ce le întâmpină cu creșterea copiilor, în general numeroși, salariul mai mic decât a tuturor funcționarilor cu aceeași pregătire, și mai ales casna până scot brășul de mâncare, din pământul dat ca stolă, și se va vedea ce nedreptate se face când se critică cu patimă acești apostoli ai cauzei noastre creștine și naționale.

După felul cum vom ști clădi istorie sănătoasă pe temelia de granit a Bisericii, va depinde durabilitatea noastră ca neam în Europa de mâine.

I. Cerghizanu

Știri mărunte

Biruința dreptății noastre. După ani grei de doliu, Ardealul de Nord, răpit dela România prin diktatul odios dela Viena, se reintegrează în cadrele României din nou întregite cu jertfe de mii și mii de vieți scumpe. Drept cel dintâi oraș din Ardealul de Nord, în care să se introducă stăpânirea românească în toate drepturile sale, a fost merit Clujul, copitala Ardealului. La acest prasnuc mareș al sufletului românesc a participat și Majestatea Sa Regele cu guvernul și înalte personalități sovietice, între cari d. A. I. Vâșinski, prim locșitor al comisarului afacerilor străine al Sovietelor. S'au rostit o serie întreagă de însuflețite cuvântări ocazionale.

Noii subsecretari de stat sunt următorii: Gh. Vlădescu Răcoasa, la ministerul minorităților; general Virgil Stănescu și I. Bărcă, la ministerul afacerilor interne; Gh. Atanasie Gheorghiu (finanțele locale); general Dămăceanu (armata de uscat); general Emanoil Ionescu (subsecretar de stat al aerului); amiral Bărbuleanu (marină); C. Agiu (agricultură și domenii); Adrian Dumitru (industria de războiu); general Nicolau (aprovizionare); Aurel Potop (educația națională); Mircea Durma (finanțe) Ion Gh. Maurer și Mircea Nicolescu, la lucrările publice și comunicații.

Pedeapsa cu moartea. În ziua de 10 Martie c. a avut loc un consiliu de miniștri sub președinția d. Dr. Petru Groza. Între altele, în acest consiliu, amăsurat comunicatului asupra lucrărilor sale, s'a hotărât înființarea pedepsei cu moartea, pentru

actele de sabotaj, furt și jaf, și s'a și dat și ordin pentru a se întocmi legea referitoare.

Locale Mâne, Dumineca lăsatului de brânză, va predica în catedrală pâr. Dr. Alex. Todea, prof. de religie.

Precizare binevenită. Pentru a preveni scrișori de prisos în vederea obținerii de dispense individuale dela rigoarea postului, Ven. Ordinariat al Maramureșului anunță Clerul Eparhial că deslegarea generală învoită în 1942 „pentru întreaga durată a războiului actual”, continuă a fi în vigoare, și va înceta numai în momentul când în Europa se va termina războiul prin lucrările Conferenței de Pace.

Cutremure de pământ. Observatorul Astro-nomic Român comunică: În ziua de 12 Martie 1945, la orele 22 51'13", seismografele Observatorului din București au înregistrat un cutremur de pământ cu gradul de intensitate 6, și având epicentrul la depărtarea de 150 160 km. — Cu câteva ore mai înainte a fost înregistrat un alt cutremur, foarte slab, provenind din același epicentru.

Lupte în suburbiile Danzigului. Agenția Reuter comunica Sâmbăta trecută: Trupele Mareșalului Rokosovski își croesc drum în suburbiile sudice ale Danzigului.

† **Iulius Rednic**, preot pens., fost paroh în Iapa (eparhia de Nord), a trecut la cele veșnice în 20 Ian. 1945, în anul 77 al vieții și 51 al preoției sale. În vaci pomenirea lui!

† **Iosif Fucec**, preot pens., fost paroh în Fe-rești (eparhia de Nord), a adormit întru Domnul la 10 Febr. 1945, în anul 86 al vieții și 61 al preoției sale. — Odihnească în pace!

† **Ștefan Man**, preot celibe, castelan mitropolitan în Blaj, s'a stins din viață în Sibiu, la vârsta de 27 de ani, și fiind într'al doilea an al preoției sale. — Să-i fie partea cu dreptii!

Nr. 1000—1945

Concurs la ajutoare

Publicăm concurs cu termenul de 15 Aprilie 1945 pentru împărțirea de ajutoare din fundațiunile arhidiecezane pe anul școlar 1944—45.

I. Fundațiunea Alexandru Șterca Suluțiu

1. a) șase (6) ajutoare à 30.000 Lei
b) patru (4) ajutoare à 25.000 Lei
c) douăsprezece (12) ajutoare à 20.000 Lei pentru tineri cari studiază la facultățile de litere, drept, medicină, științe, la politehnică, academia comercială și agricultură.

2. Unsprezece (11) ajutoare à 10.000 Lei pentru elevi de liceu din cursul superior.

3. Șasesprezece (16) ajutoare à 7.500 Lei pentru elevi de liceu curs inferior.

La împărțirea ajutoarelor arătate mai sus vor fi preferiți consăngenii fondatorului, conform literelor fundamentale.

II. Fundațiunea Vancea Casa Arhidiecezană

1. trei (3) ajutoare à 15.000 Lei pentru tineri cari studiază la Universități.

2. trei (3) ajutoare à 10.000 Lei pentru tineri cari studiază la Academii.

3. opt (8) ajutoare à 5000 Lei pentru elevi cari studiază la liceul „Sf. Vasile cel Mare” din Blaj.

4. zece (10) ajutoare à 3000 Lei pentru elevi dela școala normală de învățători din Blaj.

5. nouă (9) ajutoare à 5000 Lei pentru elevi cari studiază la școalele secundare de fete din Blaj, având preferință fiicele de preoți arhidiecezani.

6. douăzeci (20) ajutoare à 3000 Lei pentru ucenici de meserii.

III. Fundațiunea Ioan Micu Moldovan

1. optsprezece (18) ajutoare à 30 000 Lei destinate tinerilor cari urmează Universitatea.

2. șasesprezece (16) ajutoare à 10.000

Lei pentru elevi cari urmează școli secundare de orice categorie.

Consăngenii fondatorului vor avea preferință.

VI. Fundațiunea Augustin Laday

1. zece (10) ajutoare à 15.000 Lei destinate tinerilor cari urmează Academii.

2. zece (10) ajutoare à 5000 Lei cu preferință pentru tineri cari se pregătesc pentru cariere industriale, comerciale, tehnice și agronomice.

* * *

De ajutoarele enumerate mai sus vor putea beneficia tineri români uniți care dau dovadă de purtare bună și progres la studii.

Cererile pentru aceste ajutoare se vor înainta până la data 15 Aprilie 1945 Ordinariatului Arhiepiscopesc din Blaj, însoțite de următoarele documente:

1. *Certificat școlar* pe anul 1943—44, din care să rezulte situația școlară a petentului, (examene luate și restante).

2. *Extras de botez dela parohul locului.*

3. *Certificat de frecvență* în care se va menționa dacă petentul este bursier al școlii și dacă beneficiază și de alte ajutoare în natură sau bani.

4. *Certificat despre starea materială a părinților.*

5. Studenții universitari vor arăta dacă fac parte din A. S. T. R. U. și au activat în cadrele Asociației.

6. Pentru dovedirea *consăngenității* cu fondatorul se vor anexa certificate dela oficiul parohial sau dela alte autorități, împreună cu schema genealogică, din care să rezulte gradul de înrudire.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 3 Martie 1945.

Telefonul „Unirii”

Am primit abonamentul de sprijin și exprimăm călduroase mulțumiri: Gh. Repede Caransebeș 2000 Lei, Dr. Alex. Fărcășan Zlatna 2000 Lei, Dr. R. Dobo Orăștie 2000 Lei, Gh. Moldovan Brașov 1500 Lei, Em. Popa Sighișoara 2000 Lei, Dr. Gr. German Alba-Iulia 1500 Lei, Zah. Brehariu Arad 2000 Lei, T. Florea Arad 1500 Lei, I. Negru Petroșeni 3500 Lei, S. Voisăan Deva 2000 Lei, Dr. N. Mohaiu Valea-Lungă 2000 Lei, Gh. Ardelean Beiuș 1200 Lei, Dna Alex-Mosora Sighișoara 2000 Lei, Șt. Medveșan Ploiești 3000 Lei.

Am primit abonamentul pe 1945: Oficiul parohial Vermeș, Valer Tarța Cugir, I. Bel e Caransebeș, D. Stănuț Ciugud, Oficiul parohial Icloda, Dr. Fl. Popu Lugoj, Al. Rusu Țăgșor, Oficiul paroh. Igrăș, V. Luca Brad, Val Gomboș Dumbrăveni, I. Viciu Aiud pe 1/2 an, Dr. M. Cionca Brașov, Oficiul paroh. Aninoasa, Prot. I. Traian Aninoasa, I. Ionaș Lugoj, Oficiul paroh. Totoiu, Oficiul paroh. Pecica, I. Miclea Petroșeni, Oficiul paroh. I. Petroșeni, An. Tufan Lugoj, D. Todoran Târnăveni, M. Brumboiu Făgăraș, P. Rusu Pecica Română pe 1/2 an, A. Nilca Târnăveni, D. Poștar Râu alb (pe jumătatea a doua a. c.), G. Zdroba Conop, M. Hurducaciu Timișoara, I. Chira Reșița, I. Morariu Deva, Dr. V. Abrudan Cernei, Oficiul parohial Petroman, Seminarul franciscan Hălăucești, M. Democ Hohurești, V. Mreșan Turda, Dr. V. Fodor Aiud, Dr. Nic. Marcu Aiud, Dr. V. Cerghizan Turda, Oficiul parohial Nădlac, T. Gherman București, Parohia Ferdinand I, Dr. Alex. Bocianu Turda, Oficiul parohial Călan, S. Bogdan Războieni, C. Jurca Petroșeni, Dr. I. Vescan Bod 600 Lei complectare, Gh. Roșca Iernut 200 Lei complectare.

Oficiul vicarial Timișoara. Am primit 1500 Lei abonament pe 1944 și 1945.

Oficiul parohial Lupșa. Chităm primirea sursei de Lei 1500, cari s'au contat: 800 Lei pe 1943 și 1944, iar 700 Lei pe 1945.

C. Ciobanu Făgăraș. Primit 1000 Lei, din cari 300 pe 1944 și 700 pe 1945.

S. Gall Brad. Primit 1000 Lei: 500 Lei pe 1944 și 500 Lei pe 1945.

Am primit abonamentul pe 1944: Oficiul parohial Ianovița, S. Radu Beldiu.